

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelse i Intern Medicini: Endokrinologi

Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Horsens

*Diabetes og Hormonsygdomme + Steno Diabetes Center Aarhus,
Aarhus Universitetshospital*

Målbeskrivelsen 2014

Godkendt den 13.01.2023 af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse

Indledning

Formålet med uddannelsesprogrammet er at beskrive, hvordan og hvornår målene, som er beskrevet i målbeskrivelsen for indeværende speciale, opnås i det daglige arbejde på afdelingerne/i praksis.

Desuden beskriver uddannelsesprogrammet, hvordan kompetencevurderingen af opnåede mål vil foregå i det daglige. Det er ligeledes skitseret, i hvilken rækkefølge de enkelte mål mest hensigtsmæssigt opnås.

Uddannelsesprogrammet beskriver således idealforløbet for netop denne uddannelsesstilling.

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen ([Link til aktuelle målbeskrivelse, SST](#)).

Uddannelsesprogrammet kan ses som en slags kontrakt mellem uddannelseslægen og de afdelinger/praksis, som indgår i uddannelsesforløbet, idet såvel uddannelseslægen som afdelingen kan stille krav til hinanden, svarende til uddannelsesprogrammet.

Såfremt en uddannelseslæge ikke finder at uddannelsen lever op til det uddannelsesprogram, som er udarbejdet for det pågældende uddannelsesforløb, er det i første omgang hovedvejlederen, som skal kontaktes. Løses problemet ikke ad denne vej kontaktes UAO og afdelingsledelsen. Kan man ikke få sin sag behandlet inden for afdelingens rammer kan uddannelseslægen – efter at have orienteret afdelingsledelsen - henvende sig til hospitalets uddannelseskoordinerende overlæge eller specialets / områdets PKL.

Under ansættelse i praksis drøftes problemet i første omgang med tutorlægen, hvorefter det kan drøftes med specialets PKL, hvis der ikke kan findes en løsning i den pågældende praksis.

Det vil ligeledes være naturligt at rette henvendelse til Videreuddannelsessekretariatet, såfremt man har problemer i forhold til uddannelsen på afdelingen / i praksis.

Forkortelser

KV: Kompetencevurdering

UKO: Uddannelseskoordinerende overlæge

UAO: Uddannelsesansvarlig overlæge

PKL: Postgraduat Klinisk Lektor

UKYL: Uddannelseskoordinerende yngre læge

AMU: Almenmedicinsk uddannelseskoordinator

DYNAMU: Den yngre almenmedicinske uddannelseskoordinator

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Forkortelser.....	2
Indholdsfortegnelse	3
Ansættelsessted / Uddannelsens opbygning.....	5
1. Første ansættelse.....	6
1.1 Præsentation af afdelingen.....	6
1.1.1 Introduktion til afdelingen.....	6
1.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen	6
1.1.3 Uddannelsesvejledning	6
1.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse.....	7
1.2 Uddannelsesplanlægning.....	8
1.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner	8
Ambulatoriefunktionen:	8
Endokrinologisk ambulatorium	8
Stuegangsfunktionen	8
Vagtfunktion.....	8
1.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse.....	10
1.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse	14
1.4.1 Undervisning.....	15
1.4.2 Kursusdeltagelse	15
1.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / retur dage.....	17
1.6 Forskning og udvikling.....	17
1.7 Anbefalet litteratur	17
2. Anden ansættelse	18
2.1 Præsentation af afdelingen.....	18
2.1.1 Introduktion til afdelingen.....	18
2.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen	18
2.1.3 Uddannelsesvejledning	18
2.1.4 Arbejdsopgaver og -tilrettelæggelse.....	18
2.2 Uddannelsesplanlægning.....	19
2.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner	19
Ambulatoriefunktionen	19
Stuegangsfunktionen	19

2.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse.....	20
2.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse	24
2.4.1 Undervisning	25
2.4.2 Kursusdeltagelse	25
2.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage/returdage.....	25
2.6 Forskning og udvikling.....	25
2.7 Anbefalet litteratur	25
3. Tredje ansættelse.....	26
3.1 Præsentation af afdelingen.....	26
3.1.1 Introduktion til afdelingen.....	26
3.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen	26
3.1.3 Uddannelsesvejledning	26
3.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse.....	26
3.2 Uddannelsesplanlægning.....	26
3.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner	26
3.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse.....	26
3.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse	29
3.4.1 Undervisning	29
3.4.2 Kursusdeltagelse	29
3.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / returdage.....	29
3.6 Forskning og udvikling.....	29
3.7 Anbefalet litteratur	29
4. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	30
5. Nyttige links.....	30

Ansættelsessted / Uddannelsens opbygning

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse
Medicinsk Afdeling Regionshospitalet Horsens	Diabetes og Hormonsygdomme + Steno Diabetes Center Aarhus, Aarhus Universitetshospital	Medicinsk Afdeling Regionshospitalet Horsens
12 mdr.	36 mdr.	12 mdr.

1. Første ansættelse

Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Horsens, hver af 12 måneders varighed.

1.1 Præsentation af afdelingen

Medicinsk afdeling, Regionshospitalet i Horsens

Regionshospitalet Horsens RHH er et af de 5 akutsygehuse i Region Midtjylland. Medicinsk Afdeling er en stor bred intern medicinsk afdeling med følgende specialer repræsenteret i afdelingen: kardiologi, endokrinologi, lungemedicin, gastroenterologi, geriatri og reumatologi. Medicinsk Afdeling varetager behandlinger på regionsfunktion indenfor specialet endokrinologi.

Medicinsk afdeling har 3 sengeafsnit: Hjertemedicinsk Sengeafsnit, Medicinsk Sengeafsnit 1 (lungemedicin, gastroenterologi og intern medicin) og Medicinsk Sengeafsnit 2 (geriatri, endokrinologi og intern medicin).

Hvert af de medicinske specialer har tilknyttet klinikker. Derudover findes en generel medicinsk klinik, der blandt andet tager sig af cancerudredning. Der er klinik-funktion på Sundhedscenter Skanderborg enkelte dage om ugen. Nyremedicinsk afdeling AUH har et dialyseafsnit på RHH, som er tilknyttet Medicinsk Afdeling.

Der er tæt samarbejde afsnittene imellem og specielt er der et tæt samarbejde med Akutafdelingen på RHH. Medicinske patienter modtages gennem Akutafdelingen (<http://www.regionshospitalet-horsens.dk/afdelinger/akutafdelingen>). Dog modtages kardiologiske patienter direkte i Hjertemedicinsk sengeafsnit på modtagelsesstuer med telemetriovervågning.

Informationer om afdelings opbygning, normering, behandlingstilbud og patientflow fremgår af afdelings hjemmeside <http://www.regionshospitalet-horsens.dk/afdelinger/medicinsk-afdeling>.

1.1.1 Introduktion til afdelingen

Det generelle introduktionsprogram til RHH, som uddannelseslægen følger de første 3 dage, indeholder blandet introduktion til de elektroniske systemer, til hjertestophåndtering og til afdelingsledelsen. Derefter følges et individuelt introduktionsprogram i, hvori der indgår: rundvisning, forklaring af vagtopgaver, arbejdsplaner etc. Denne del foretages skemalagt af en introduktionsansvarlig yngre læge, der anvender tjekliste til formålet. I introduktionsperioden vil uddannelseslægen følge mere erfarne kollegaer på vagt, stuegang og i klinikker. Introduktionsprogrammet tilsendes inden ansættelsens start.

1.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen

Der er 2 uddannelsesansvarlige overlæger, som har det daglige ansvar for at den lægelige videreuddannelse i afdelingen og fungerer med reference til afdelingsledelsen. UAO og skemalæggere mødes månedligt m.h.p. at organisere YLs uddannelse optimalt. UAO tilbyder sin deltagelse i vejledersamtaler og er ellers til rådighed for at hjælpe med afklaring af spørgsmål ift. uddannelsen og hvis et uddannelsesforløb ikke forløber efter hensigten.

Læs om organisering af den lægelige videreuddannelse i Horsens: [Lægelig videreuddannelse](#)

I følgende link er den overordnede organisering af den lægelige videreuddannelse beskrevet:

<https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

1.1.3 Uddannelsesvejledning

Mesterlære uddybes inden for de forskellige funktioner i nedenstående afsnit. Der er rig mulighed for tæt samarbejde mellem kliniske vejledere og uddannelsessøgende læger, således at enhver klinisk funktion kan udnyttes til læring. Det er vigtigt, at man som HU læge er opsøgende omkring dette og udnytter de givne muligheder. Læring og supervision kan fungere på forskellige niveauer afhængig af den uddannelsessøgendes kompetenceniveau.

Den introduktionsansvarlige YL har sammen med UAO ansvaret for introduktionen af nye læger. Alle uddannelsessøgende læger får ved tiltrædelse i ansættelsen tildelt en hovedvejleder, der vil være speciallæge i endokrinologi. Hovedvejleder forestår de formelle uddannelsessamtaler som aftales indbyrdes. Introduktionssamtalen er skemalagt indenfor de første 14 dage. Her gennemgås HU-lægens

uddannelsesplan, der efterfølgende godkendes af UAO. Uddannelsesplanen følges op på løbende gennem ansættelsesperioden. Justeringssamtaler planlægges indbyrdes med vejleder minimum hver sjette måned. HU-lægen er ansvarlig for at tage initiativ til supervision og til at fortælle, hvilke kompetencer der aktuelt er fokus på i uddannelsesplanen, så det daglige arbejde og supervisionen kan planlægges herefter. Der er afsat tid til vejledersamtaler hver 2. tirsdag morgen kl. 08.10-08.40. Slutsamtalen skal afholdes minimum 3 uger før afslutningen med udfyldning af evalueringsskema. Den uddannelsessøgende læge er ansvarlig for at aftale tid til vejledersamtaler med sin vejleder. Der skal foretages dokumentation af afholdte samtaler. Dette kan gøres via [uddannelseslæge.dk](https://www.fagperson.regionshospitalet-horsens.dk). Skema til dokumentation af samtaler og individuel uddannelsesplan findes her:

<https://www.fagperson.regionshospitalet-horsens.dk/job-og-uddannelse/uddannelse/efter--og-videreuddannelse/lagefaglig-videreuddannelse/vejledninger-og-varktojer/>. Udfyldt skema sendes til UAO til godkendelse.

1.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse

På første år deltager HU-lægen i modtagelsen af akutte medicinske og hjerte-patienter, i stuegangen, i klinikarbejde og i vagten som medicinsk mellemvagt. Efter ca. 3 måneders ansættelse alt efter lægens erfaring og kompetencer kan HU-lægen varetage bagvagsfunktion i dagtid. Der vil på alle tidspunkter være mulighed for vejledning og supervision fra medicinske læger på højere uddannelsestrin.

Hvert af de 3 sengeafsnit er bemandet med et team af speciallæger og læger under uddannelse på forskellige kompetenceniveauer. Til hvert sengeafsnit hører en række specialeklinikker, og hoveduddannelseslægen vil være tilknyttet de 3 afsnit på skift i ca. 3 måneder ad gangen. Der vil dagligt være mulighed for vejledning og supervision fra medicinske læger på højere uddannelsestrin. Der er en intern medicinsk speciallæge på vagt hele døgnet og en kardiolog tilstede eller i beredskab.

Der er dagligt stuegang på alle afsnit om formiddagen og efter behov om aftenen. Bemandingen i hverdagen er speciallæge, HU-læge og introduktionslæge, således at der altid er mulighed for oplæring og supervision. Der er tværfaglig konference/ forstuegang ved speciallæge eller erfaren HU-læge.

Specialetelefoner kan bruges til at rådføre sig med læger fra alle specialer.

Hoveduddannelseslægen deltager i den første tid i mellemvagslaget. Afdelingen modtager akutte hjertepatienter eller patienter med kroniske sygdomme, der har en åben indlæggelse. Hjertepatienten modtages direkte i hjertemedicinsk sengeafsnit af mellemvagten. De fleste patienter med bryst smerter visiteres af mellemvagten via tele-EKG fra ambulancerne, om de skal køres direkte til Hjertemedicinsk Afdeling på AUH eller indlægges i Hjertemedicinsk afsnit på RHH. Modtagende læge optager journal, laver objektiv undersøgelse og lægger plan for patienten. Mellemvagten er også teamleder for hjerTESTOPHOLDet.

HU-lægen skal under forløbet erhverve både endokrinologiske og intern medicinske kompetencer. Disse opnås igennem alle funktioner: i vagt, ved stuegang, i klinikker, ved konference og undervisning.

Vagten i Medicinsk Afdeling dækkes af mellemvagt MV (8.00-18.00/17.30-8.30), den 'lange mellemvagt' (8.00-21.00) og bagvagt (8.00-18.00/17.30-8.30).

Som mellemvagt modtages overvejende akutte hjertepatienter på Hjertemedicinsk Sengeafsnit.

Den 'lange mellemvagt' modtager patienter med "åben indlæggelse" samt patienter, der overflyttes til medicinsk sengeafsnit. Den lange mellemvagt går aftenstuegang og håndterer opkald fra dialyseafsnittet. I weekend og på helligdage går stuegang i samarbejde med speciallæge.

Bagvagten går stuegang på medicinske patienter indlagt på Intensiv Afdeling, går tilsyn på de øvrige afdelinger på hospitalet og gennemgår og lægger plan for akut indlagte patienter. Bagvagten superviserer mellemvagterne og bliver ved behov superviseret af vagthavende speciallæge.

Den daglige stuegang på de medicinske sengeafsnit varetages af stuegangsteamet bestående af speciallæge, HU-læge og yngre uddannelseslæge samt stuegangsgående sygeplejerske. Der tilstræbes for alle yngre læger kontinuitet i stuegang med en hel stuegangssuge med en fast speciallæge. Teamet fordeler opgaverne ved forstuegang. Der kan løbende konfereres, mere komplicerede patienter diskuteres ved fælles middagskonference.

Uddannelseslægen har på skift 3 måneder ad gangen funktion i et af de 3 afsnit med tilhørende klinikker: Hjertemedicinsk Afsnit, Medicinsk Sengeafsnit 1 med fortrinsvis lungemedicinske og gastroenterologiske patienter eller Medicinsk Sengeafsnit 2 med geriatriske, endokrinologiske og intern medicinske patienter.

Uddannelseslægen vil også have funktion i Akutafdelingen. Her laves gennemgange på akutte medicinske patienter og lægges planer for videre behandling, evt. udskrivelse. I Akutafdelingen varetages supervisionen af den medicinske speciallæge med funktion i Akutafdelingen, mere erfarne HU-læger, af medicinsk bagvagt eller af Akutlægen.

1.2 Uddannelsesplanlægning

Den lægefaglige videreuddannelse er primært baseret på arbejdsbaseret mesterlære. Læringen styrkes gennem refleksion over udførte arbejdsopgaver og gennem feedback fra samarbejdspartnere og patienter. I alle funktioner uddannelseslægen arbejder i, vil der være en speciallæge som klinisk vejleder og som kan deltage i praktisk vejledning, supervision og kompetencevurdering. HU-lægen informerer om, hvilke kompetencer der aktuelt arbejdes med og speciallægen vil lægge vægt på, at der ved konferencer og ved sidemandsoplæring arbejdes med disse kompetencer efter kompetencevurderingsmetoderne. Kun speciallæger kan give den endelige godkendelse af uddannelseslægens kompetencer.

I arbejdstilrettelæggelsen tages i videst muligt hensyn til uddannelsesmæssige forhold.

1.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner

Eksempler på væsentlige arbejdsfunktioner som HU-læge på Medicinsk Afdeling i Horsens:

Ambulatoriefunktionen:

Supervision og kompetencevurdering i ambulatorierne foregår som mesterlære. Uddannelseslægen introduceres til ambulatoriet af mere erfarne kollega og ambulatoriepersonalet. Der er etableret parallelambulatorier, hvor uddannelseslægen sammen med mere erfarne læge har parallelle spor, hvor der er indlagt tid til supervision og kompetencevurdering. Når kompetencevurdering er gennemført får uddannelseslægen selvstændig funktion stadig med mulighed for at søge hjælp ved mere erfarne læge. HU-lægen forventes også at agere supervisor for mindre erfarne kollega.

Endokrinologisk ambulatorium

Hormon- og Stofskifteklubben i Horsens varetager udredning, kontrol og behandling af patienter med en lang række endokrinologiske lidelser, men varetager i særlig grad udredning og behandling af type 1 og type 2 diabetes, stofskiftelidelser og osteoporose. Det tværfaglige samarbejde med diabetessygeplejerskerne er meget vigtigt i Hormon- og Stofskifteklubben. Som HU-læge vil man blive tildelt ca. én månedlig ambulatoriedag det første år og 1 ugentlig dag det femte år. HU-lægen har egne navngivne programmer, så der er mulighed for at patienterne får et kontinuerligt forløb hos den samme HU-læge.

Stuegangsfunktionen

Den daglige stuegang på de medicinske sengeafsnit varetages af stuegangsteamet bestående af speciallæge, HU-læge og yngre uddannelseslæge samt stuegangsgående sygeplejerske. Der tilstræbes for alle yngre læger kontinuitet i stuegang med en hel stuegangssuge med en fast speciallæge. Der er afsat tid til gennemgang af patienterne på stuegangen ved tavlemøde – her deltager en speciallæge tilknyttet teamet. Ved tavlemødet fordeles patienterne mellem de stuegangsgående læger efter kompetence og efter hvilke patientkategorier den enkelte uddannelseslæge har særligt fokus på jvf den individuelle uddannelsesplan. Træning af færdigheder på stuegang foregår i samarbejde med plejepersonale som deltager i stuegangen og under supervision. Kompetencevurderingen foretages af speciallæge.

Der kan løbende konfereres i afsnittet, mere komplicerede patienter diskuteres ved fælles middagskonference. Alle specialer kan kontaktes på en specialetelefon.

Vagtfunktion

Vagtfunktionen varetages af to vagthold: mellemvagt og bagvagt. Der er desuden en kardiologisk bagvagt. HU-lægen vil som udgangspunkt indgå i mellemvagtsslaget det første år af hoveduddannelsen og i bagvagtsslaget i dagtid. Der vurderes individuelt ud fra kompetencer.

Mellemvagt

Delt døgnvagt med mødetider 8.00 – 18.00 og 17.30 - 8.30.
Refererer til bagvagt og har som hovedopgaver:

- Akutte indlæggelser,
- Hjertestop - teamleder
- Supervision af forvagter
- Gennemgange og opfølgning på indlæggelser, aftenstuegang
- Tilse akut dårlige patienter på afdelingen.

Bagvagt

Dagvagt kl. 8.00-18.00 og nattevagt kl. 17.30- 8.30.

Hovedopgaver: bagvagten arbejder i tilstedeværelsesvagt

- Koordinator, overblik over afsnit. Fordeling af ressourcer.
- Tilsyn på øvrige afdelinger
- Stuegang på Intensiv Afdeling
- Gennemgang og aftenstuegang på Hjertemedicinsk Sengeafsnit
- Supervision af mellemvagt.

Lang Mellemvagt

Hovedopgaver: arbejdstid kl. 8.00-21.00 på hverdage

- Elektive indlæggelser
- Aftenstuegang
- Supervision af forvagter

1.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Nedenfor fremgår **tabel 1** som viser en oversigt over alle 9 FIM kompetencer og 11 endokrinologiske kompetencer, som skal opnås i løbet af hoveduddannelsen. Af tabel 1 ses det, at der arbejdes med alle kompetencer i løbet af alle tre ansættelser samt hvornår kompetencerne forventes godkendt.

Herefter er skitseret det ideelle forløb for tilegnelse af de kompetencer, der skal opnås i 1. delansættelse af uddannelsesforløbet, og hvilke arbejdsfunktioner der er grundlaget for læringen. En komplet oversigt over kompetencer, der skal opnås i hele speciallægeuddannelsen, findes i målbeskrivelsen. Numrene i tabellen henviser til kompetencenumrene i målbeskrivelsen.

Tabel 1

Oversigt over alle FIM(fælles intern medicinske)-kompetencer og endokrinologiske kompetencer, som skal trænes og opnås i løbet af hoveduddannelsesforløbet.

Definition af kompetenceniveau er adapteret fra Dreyfuss (Dreyfuss SE & Dreyfuss HL. Mind over Machine. New York, Free Press, Macmillian, 1986, pp. 16-51)

- Novice: har hørt, set eller læst om. For proceduren gælder det, at man som minimum skal have set proceduren udført.
- Begynder: genkender tilstande, husker retningslinjer. Kan håndtere simple situationer, behov for supervision ved mere komplekse situationer.
- Kompetent: arbejder oftest selvstændigt, klarer avanceret problemløsning. Deltager i professionelle netværk, kan lede teams. Enkelte mangler. Lejlighedsvis supervision.
- Kyndig: håndtere komplekse tilstande. Velovervejet. Underviser andre. Lejlighedsvis supervision/konferencebeslutninger.

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
FIM-1	X				
FIM-2				X	
FIM-3					X
FIM-4					X
FIM-5					X
FIM-6	X				
FIM-7	X				
FIM-8	X				
FIM-9				X	
	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
E1				X	
E2					X
E3				X	
E4					X
E5			X		
E6				X	
E7				X	
E8				X	

E9								X		
E10								X		
E11										X
Novice										
Begynder										
Kompetent										
Kyndig										

Intern medicinske kompetencer - 1. delansættelse		Opnået erfaringsniveau									
	Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år	
FIM-1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder at kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale. Case-baserede diskussioner, Opnåelse af kompetencen vurderes ved hjælp af generisk kompetencekort FIM1 til brug for hoveduddannelse.	A,S,V	A,S,V X	S,V	S,V	S,V	S,V	S,V	S,V	A,S,V	A,S,V
FIM-6	Gennemføre stuegang Direkte observation af stuegang, kompetencekort FIM6	S	S X	S	S	S	S	S	S	S	S
FIM-7	Varetage ambulatoriefunktion 360 graders feedback Casebaseret diskussion.	A	A X	A	A	A	A	A	A	A	A
FIM-8	Sikre den gode udskrivelse Audit af egne udskrivelsesnotater/epikriser Hjælpekema: auditskema,FIM8	V, S	V, S X	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S

Novice
Begynder
Kompetent
Kyndig

Funktion for kompetenceopnåelse

A = Ambulatorium

S = Stuegang

V = Vagt

1.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Nedenfor er kort skitseret, hvilke konferencer uddannelseslægen forventes at deltage i, hvad uddannelseslægens rolle på konferencen er – og hvad uddannelseslægen kan forvente at lære af deltagelse i konferencen.

	Indhold	Hypighed	Deltagere	Læring
Fælles morgenkonference 8.00 - 8.10	Rapport fra vagtholdet Fordeling af arbejdsopgaver	Alle dage	Alle læger	Patientforløb og organisation Overlevering af patientansvar Rapportering af patientforløb
Morgenundervisning og lægemøder 8.10 - 8.40 Dog torsdage kl. 8.10-8.55	Administrative meddelelser/ Undervisning ved farmaceuterne/ Nyt fra sekretærerne	Mandage	Alle læger	Organisation Administration Farmakologi
	YL-møde hhv. speciallægemøde Vejledersamtaler	Hver 2. tirsdag, lige uger Hver 2. tirsdag, ulige uger	Alle læger	administrator, samarbejder, kommunikator, sundhedsfremmer, professionel
	Undervisning ved uddannelseslæger Undervisning ved speciallæger	1. og 3 onsdag uger samt alle fredage 2. og sidste4. onsdag	Alle uddannelseslæger Speciallæger	Medicinsk ekspert
	Fælles kompetencevurdering af intern medicinsk kompetencer	Den 4. onsdag i måneden	Alle internmedicinsk HU-læger + 1 -2 speciallæger	Medicinsk ekspert, samarbejder
Journal club	HU-læger præsenterer artikler	3. torsdag i måneden	Uddannelseslæger og speciallæger	Akademiker
Klinisk Morgen		Sidste torsdag i måneden	Staff-meeting – alle ansatte RHH	medicinsk ekspert, akademiker, administrator, samarbejder, kommunikator, sundhedsfremmer, professionel
Afsnikskonference på Sengeafsnit 2 og Hjertemedicinsk afsnit Kl. 08.45-9.00	Tværfaglig konference om afsnittets patienter Planlægning af stuegang Fordeling af opgaver	Alle hverdage	Stuegangsgående læger og plejepersonale på afsnittet	Patientforløb Overlevering af patientansvar Organisation

Afsnitskonference i Medicinsk Sengeafsnit 1 Kl.13.30- 14	Tværfaglig gennemgang af afsnittets patienter med feedback	Alle hverdage	Stuegangsgående læger og plejepersonale på afsnittet	Patientforløb Specielle problemstillinger
Fælles middagskonference Kl. 12.45	Rapport fra stuegangs-gående læger og diskussion om vanskelige patientforløb Fordeling af lægeressourcer	Alle hverdage	Stuegangsgående læger og vagtholdet Bagvagten leder middagskonferencen	Patientforløb Overlevering af patientansvar Organisation
Vagtoverlevering Kl. 17.30-18	Rapport fra vagten	Alle dage	Afgående vagthold og tilgående vagthold	- Patientforløb - Overlevering af patientansvar - Organisation - Rapportering af patientforløb

1.4.1 Undervisning

Hver onsdag og fredag er der intern undervisning i Medicinsk Afdeling. Uddannelseslæger vælger selv eller sammen med vejlederen relevante emner af interesse for afdelingen eller få tildelt undervisningsopgaver f ex fremlægge EBM opgave, små eller store projekter, udvalgte faglige emner, patientcases, utilsigtede hændelser o.l. Uddannelseslægen deltager i undervisning af studenter på afdelingen, ligesom vi forventer at uddannelseslægen tager del i oplæring af yngre kolleger og andre sundhedsprofessionelle i afdelingen. Alle læger, der har været på kursus / deltaget i konferencer skal fremlægge hovedpointer fra kurset/konferencen ved morgenkonference efter deltagelsen.

Forskningstræningsopgaven samt opgaven udarbejdet i forbindelse med SOL-kurset fremlægges på afdelingen ved morgenkonference eller ved morgenundervisningen

Klinisk Morgen (Staff-meeting), 1 gang pr måned – her kan uddannelseslæger efter aftale bidrage med indlæg

1.4.2 Kursusdeltagelse

Der skal søges om fri til kurser, kongresser, etc. Der kan sædvanligvis påregnes at få fri med løn (7,4 timer/dag) til faglige relevante kurser. Det tilstræbes maksimum 10 kursus/kongresdage per år under hensyntagen til arbejdsplanen. Kursusansøgninger skal godkendes af den ledende overlæge. Obligatoriske kurser, skal hurtigst muligt (og gerne inden start i afdelingen) meddeles skemaplanlæggeren og den ledende overlæge med henblik på at planlægge disse kurser. Oversigt over obligatoriske kurser ses nedenfor. Udover de nedenstående kurser skal også de tre SOL-kurser være gennemført inden endt hoveduddannelse.

Endokrinologisk specialespecifikke kurser	Placering	Varighed	Tilmelding
Diabetes og ernæringsrelaterede sygdomme	1-5 år	4 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Thyreoideasygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Knogle- og Calcium-metabolisk relaterede sygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/

Binyre-og gonadesygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Hypofysesygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Endokrinologisk laboratorieteknik	1-5 år	4 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/

Fælles intern medicinske kurser	Placering	Varighed	Tilmøding
Akut Medicin	1-5 år	1 dag	Kurserne organiseres af Dansk Selskab for Intern Medicin. Når man har fået tildelt sin hoveduddannelsesstilling vil man kort tid efter modtage skriftligt materiale fra den Centrale Kursusledelse i Dansk Selskab for Intern Medicin. Man kan søge information på dsim.dk
De 8-selskabers kursusdag	1-5 år	4 dage	
Rationel Farmakoterapi	1-5 år	2 dage	
Neurologi for intern medicinere	1-5 år	1 dag	
Psykatri for intern medicinere	1-5 år	1 dag	
Rationel Beslutningsteori	1-5 år	1 dag	
Onkologi for intern medicinere	1-5 år	1 dag	
Den terminale patient	1-5 år	1 dag	
Den ældre patient	1-5 år	2 dage	

Kurstitel	Placering	Varighed	Tilmøding
Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse 1 (SOL 1) *	Første del	2 dage (eksternat)	Egen tilmøding
Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse 2 (SOL 2)*	Sidste del (rækkefølgen på SOL 2 og 3 er vilkårlig)	3 dage (internat)	Egen tilmøding
Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse 3 (SOL 3)*	Sidste del (rækkefølgen på SOL 2 og 3 er vilkårlig)	3 dage (internat) 1 dag (eksternat)	Egen tilmøding

SOL 1 (tilmøding) → <https://rm.plan2learn.dk/KursusValg.aspx?id=15396>

SOL 2 (tilmøding) → <http://www.sst.dk>

SOL 3 (tilmøding) → <https://rm.plan2learn.dk/KursusValg.aspx?id=43782>

Forskningstræningsmodul

Formålet med forskningstræningsmodulet er at sikre, at uddannelseslægen opnår kompetencer indenfor forskning. Modulet skal normalt være påbegyndt indenfor 2 år af HU-stillingen og gennemført minimum 6 måneder før afslutning af uddannelsesforløbet og skal laves under ansættelse 2 på AUH. Dette uddannelseselement er obligatorisk for læger. Der kan ansøges om dispensation ved Videreuddannelsessekretariatet, hvis man har gennemgået ph.d.-uddannelse eller skrevet disputats. Forskningstræningsmodulet har et samlet omfang af 148 timer svarende til **20 normale arbejdsdage** fordelt på 10 kursusdage og 10 dages selvstændigt arbejde med et mindre projekt samt vejledning og evaluering.

I videreuddannelsesregionerne udbydes et basiskursus i videnskabelig metode. Den uddannelsessøgende skal selv sikre sig tilmelding til forskningsmodulets tilhørende to kurser. Oplysningerne fås hos Videreuddannelsessekretariatet i de respektive uddannelsesregioner.

1.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / returdage

Ikke aktuelt

1.6 Forskning og udvikling

Flere af afdelingens specialer deltager i diverse studier i samarbejde med AUH samt i landsdækkende studier, hvor uddannelseslægen kan byde ind. Den forskningsansvarlig overlæge kan i samarbejde med hovedvejlederen være behjælpelig med kontakt til relevante personer.

Der er mulighed for interesserede læger i hoveduddannelse at deltage i afdelingens kvalitetsudvalg der arbejder med løbende at forbedre arbejdsgangene og behandlingen i Medicinsk Afdeling. Vi forventer at uddannelseslægen indgår i tværfaglige forbedringsteams og på den måde bidrager til afdelingens udvikling.

1.7 Anbefalet litteratur

En del af uddannelseslægers kompetence opnås ved selvstudier.

De store endokrinologiske emner er beskrevet i de nationale behandlingsvejledninger på DESs hjemmeside: <http://www.endocrinology.dk/>

For kardiologiske emner henvises til www.cardio.dk

Som ansat i RH Horsens har du adgang til en lang række medicinske tidsskrifter, opslagsværker (f.eks. *UpToDate*), samt diverse E-bøger via Clinical Key. Der er ved Hospitalsenheden ansat bibliotekarer, som kan være behjælpelige med at fremskaffe litteratur samt hjælpe med adgange til diverse kilder. Nedenfor er angivet en oversigt over litteratur, som uddannelseslægen forventes at orientere sig i:

E-dok.rm.dk

dokumentsamling, der indeholder en lang række lokale og regionale dokumenter, herunder kliniske retningslinier/instrukser. Husk at logge ind med dit RegionsID, så du først søger i dokumenterne gældende for RHH.

UpToDate

Amerikansk internetbaseret opslagsværk, der jævnligt revideres. God søgefunktion, der kan anvendes til at besvare specifikke kliniske problemstillinger.

Pubmed

Aamerikansk søgemaskine, der primært dækker videnskabelige artikler indekseret i MEDLINE databasen.

2. Anden ansættelse

Anden ansættelse á 36 måneders varighed ved Hormon- og Knoglesygdomme (HoK), Aarhus Universitetshospital. Der vil under ansættelsen være funktionstid ved Steno Diabetes Center Aarhus (SDCA), Aarhus Universitetshospital.

2.1 Præsentation af afdelingen

Hormon- og Knoglesygdomme (HoK), Aarhus Universitetshospital er en stor medicinsk endokrinologisk afdeling, der varetager højt specialiserede funktioner og regionsfunktioner inden for specialet, men som i sengeafsnittet også behandler patienter med intern medicinske tilstande.

HoK råder over ét sengeafsnit på 28 senge, kaldet Medicinsk Senge Afsnit (MSA), der er opdelt i team 1 og team 2. Udover behandling og pleje af patienter med interne medicinske tilstande har afsnittene også højt specialiserede funktioner og regionsfunktioner for diverse endokrinologiske lidelser, hvilket ligeledes gør sig gældende i ambulatoriet. HoK-ambulatoriet har hidtil været landets største med varetagelse af behandling af diabetes, adipositas, thyroidea-, parathyroidea- og calciummetaboliske lidelser, lidelser i hypofyse og binyre samt mere sjældne endokrinologiske sygdomme. Ambulant behandling af diabetes hos børn og voksne samt adipositas/bariatri er overgået til Steno Diabetes Center Aarhus (SDCA), som er en selvstændig enhed med sin egen ledelse. Der er et tæt samarbejde mellem HoK og SDCA, f.eks. afholdes der fælles morgenkonference for læger ansat i HoK og SDCA samt videnskabelige torsdagsmøder hvor man alt efter emne/interesse er velkommen til at deltage på enten HoK eller SDCA. Alle uddannelseslæger er formelt set ansat i HOK som ligeledes opbeholder det uddannelsesmæssige ansvar. Afdelingen varetager der udover udredning af okkult cancer og uafklaret intern medicinske tilstande i Diagnostisk Klinik. Afdelingen bidrager til arbejdet i Akutafdelingen med diagnostik og behandling af patienter med et meget bredt udsnit af interne medicinske lidelser.

For yderligere information om HoK og SDCA henvises til afdelingernes hjemmesider:

HoK: (<https://www.auh.dk/afdelinger/hormon-og-knoglesygdomme/SDCA>):

<http://www.auh.dk/om-auh/afdelinger/steno-diabetes-center-aarhus/>

2.1.1 Introduktion til afdelingen

Der er udarbejdet særskilt introduktionsprogram, som uddannelseslægen følger. Introduktionsprogrammet fremsendes til den uddannelsessøgende i god tid inden ansættelsens start. Yderligere formel introduktion til afdelingen foregår elektronisk via "Emento"-app'en.

2.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen

Afdelingen har 2 UAO'er og 2 UKYL'er, der deles om det uddannelsesmæssige arbejde.

I følgende link er den overordnede organisering af den lægelige videreuddannelse beskrevet: <https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

2.1.3 Uddannelsesvejledning

Der er afsat tid til vejledersamtaler, hvor den individuelle uddannelsesplan udarbejdes i samråd med hovedvejlederen, så de beskrevne kompetencer kan opnås under ansættelsen. Hovedvejlederen er ansvarlig for at planlægge den første vejledersamtale, som afholdes indenfor de første 14 dage af ansættelsen. De øvrige vejledersamtaler planlægges i samarbejde mellem uddannelseslægen og hovedvejleder. Dokumentation for afholdte samtaler sker i det af afdelingens anvendte system. Via dette system foregår godkendelsesproceduren for de individuelle uddannelsesplaner. Alle afdelingens læger fungerer som daglige kliniske vejledere og deltager i praktisk vejledning, supervision og kompetencevurdering. Det er kun læger, der er mindst et trin højere i uddannelsesniveau, der kan gennemføre kompetencevurdering og –godkendelse, i praksis således speciallæger. Afdelingens UAO'er og UKYL'er kan altid kontaktes ved behov for vejledning.

2.1.4 Arbejdsopgaver og -tilrettelæggelse

Under ansættelsen på HoK kommer uddannelseslægen til at få funktion på stuegang, i ambulatorium og i vagten). HoK og SDCA har en række udefunktioner, hvor afdelingens speciallæger tilser patienter med endokrinologiske sygdomme på f.eks. neurokirurgisk afdeling, nyremedicinsk afdeling, børneafdeling og gynækologisk-obstetrisk afdeling. Uddannelseslægen vil ikke have selvstændige funktioner i forbindelse hermed, men kan, hvis der er interesse for det, få mulighed for at deltage sammen med speciallægen.

2.2 Uddannelsesplanlægning

Læring i afdelingen er primært arbejdsbaseret mesterlære, dels superviseret arbejde under stuegangen, i ambulatoriet og under vagtarbejdet tilpasset efter uddannelseslægens kompetencer, og dels gennemgang af patientforløb sammen med de kliniske vejledere. Det er vigtigt, at uddannelseslægen opsøger læringsmuligheder og anvender mulighederne for feedback og supervision.

2.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner

Eksempler på væsentlige arbejdsfunktioner:

Ambulatoriefunktionen

Arbejdet i ambulatoriet er teambaseret, og der er altid mindst én speciallæge tilstede sammen med max 2 uddannelseslæger på forskelligt niveau. Uddannelseslægen introduceres til ambulatoriet af mere erfarne kollegaer og ambulatoriepersonalet (der foreligger særskilte introduktionsprogrammer i ambulatoriet for HoK og SDCA. Der må forventes funktion i fem klinikker: 1) Klinik for stofskiftelidelser (KFS) (thyroideasygdomme), 2) Klinik for kalksygdomme (kalksygdomme, osteoporose mm), 3) Klinik for sjældne endokrinologiske sygdomme (binyre, gonader, hypofyse, etc.), 4) Diagnostisk Klinik samt 5) SDCA (diabetes, adipositas). I HoK klinikkerne tilstræbes primær tilknytning til en enkelt klinik i intervaller af 3-6 måneder. I SDCA vil HU-lægerne have faste ambulatorie-dage under hele deres 3 års uddannelsesforløb, hvor det tilstræbes, at patienterne får et kontinuerligt forløb hos den samme HU-læge. I Diagnostisk Klinik udredes patienter med uspecifikke symptomer, som kan repræsentere cancer samt patienter med intern medicinske lidelser, der ikke er indlæggelseskrævende og samtidig ikke falder ind under andre specialeambulatorier. I cancersporet udredes såvel patienter under mistanke om okkult cancer som patienter med metastaser, hvor primær tumor er ukendt. HU-lægerne vil under deres 3 års ansættelse på HoK også have ambulatorie-dage der.

Arbejdet i ambulatoriet består dels i journaloptagelse på henviste ambulante patienter dels i kontrol af ambulante patienter. Der er etableret parallelambulatorier, hvor uddannelseslægen sammen med speciallægen har parallelle spor. Der afholdes hver morgen en tværfaglig teamkonference i de enkelte teams med deltagelse af plejepersonalet og læger, hvor mulige komplicerede patientforløb diskuteres. Desuden er der dagligt indlagt tid til supervision og kompetencevurdering ved speciallæge. Uddannelseslægen forventes også at agere supervisor for mindre erfarne kollegaer.

Stuegangsfunktionen

Arbejdsopgaverne på stuegangen vil bestå i udredningen og behandlingen, herunder vurdering af symptomatologi/sygdomsgrad, udarbejdelse af behandlingsplan i samarbejde med patienten, herunder stillingtagen til det fortsatte behandlingsniveau, information af pårørende om udredning og videre forløb efter patientens accept, planlægning af udskrivelser og evt. opfølgning hos egen læge. Dette vil involvere udarbejdelse af evt. henvisninger og epikriser. Stuegangen på sengeafsnit foregår i teams, således at sengeafdelingen er opdelt i 2 teams, der har tilknyttet faste overlæger/speciallæger. Der er altid mindst 3 læger i hvert team til stuegang, hvoraf den ene enten er speciallæge eller erfarne HU-læge. Inden stuegangen begynder, fordeles patienterne efter lægernes kompetencer, og der er afsat tid til at sætte sig ind i de enkelte patienters sygdomsforløb. Der afholdes en tværfaglig teamkonference med deltagelse af plejepersonalet og læger, hvor de enkelte patientforløb diskuteres. Stuegangen foregår i et parallelt forløb med en mere erfarne læge (speciallæge eller erfarne HU-læge).

Vagtfunktionen

Vagtarbejdet er nøje beskrevet i introduktionsmaterialet, herunder også mødetider. Vagtarbejdet består dels i vagtfunktioner på sengeafdelingen, medicinske tilsyn på andre afdelinger, deltagelse i stuegang på intensivafdelingen samt for de mest rutinerede HU-læger også dækning af den medicinske bagvagt i dagtid i Akutmodtagelsen. Vagtfunktionen på sengeafdelingen om natten deles på skift med lungemedicinsk afdeling, og vagten passer både MSA og Lungesygdomme sengeafsnit.

Under vagtarbejdet på sengeafdelingerne og Fælles Akut Afdelingen modtages og vurderes et stort antal patienter med akutte interne medicinske sygdomme med henblik på indlæggelse, men også patienter, der efterfølgende viser sig at have sygdomme inden for andre specialer, herunder bl.a. neurologi, psykiatri og kirurgi, vil initialt kunne blive set, og her er arbejdet at få dem henvist til andet relevant regi. Under vagtarbejdet vil man også skulle tage sig af akutte problemstillinger på de medicinske sengeafdelinger. Uddannelseslægen vil i vagten altid have mulighed for at konferere med mere erfarne læger. Ligeledes vil der være fine muligheder

for via kontakt til det erfarne plejepersonale at lade sig vejlede omkring kontakt og kommunikation med patienter og pårørende.

2.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetence. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsstrategier (SST.DK).

I nærværende uddannelsesprogram findes anvisning på, i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og kompetencevurderingsmetoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse på det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet: Til kompetencevurdering på HoK samt SDCA anvendes direkte observation vha. kompetencekort, struktureret interview, struktureret gruppeevaluering og 360 graders feedback.

Kompetencevurdering sker løbende gennem uddannelsesforløbet, således at kompetencerne senest er opnået på de i uddannelsesplanen fastsatte tidspunkter.

De kliniske kompetencer opnås under det daglige arbejde, både i forbindelse med vagt-, stuegangs- eller ambulatoriefunktionerne, og alle mere erfarne kollegaer fungerer her som daglige kliniske vejledere.

Kompetence-evalueringen foregår i stor udstrækning ved case-baserede diskussioner, audit af journalmateriale og ved struktureret interview med hjælp fra hjælpeskemaerne, og foregår oftest i forbindelse med vejledersamtalerne med hovedvejlederen.

Selve kompetence-godkendelsen foregår i stor udstrækning ved struktureret interview med hjælp fra hjælpeskemaerne. For de endokrinologiske kompetencer foregår dette desuden også ved en struktureret gruppeevaluering.

Struktureret gruppeevaluering:

Her mødes alle HU-læger 3 x årligt (januar, april og oktober; således i alt 9 gange under HU-forløbet), med en evalueringsgruppe bestående af 1 grenspecialiseret professor/overlæge samt de 2 uddannelsesansvarlige overlæger som ordstyrere.

Herved sikres en ensartet vurdering af den uddannelsessøgende, og vurderingen foretages af flere speciallæger på en gang. Det er en forudsætning for, men ikke tilstrækkeligt til godkendelse af kompetencerne, at HU-lægen har deltaget i disse gruppeevalueringer. De enkelte kompetencer bedømmes efter gruppeevalueringerne hver gang sammen med vejleder ved hjælp af generiske kompetencekort til case-baserede strukturerede interviews.

360 graders evaluering:

Evalueringen af en del af kompetencerne (FIM 2-9 & E10-11) suppleres af en 360 graders evaluering, som understøtter de specifikke kompetencekort. 360 graders evalueringsrapporten gennemgås sammen med den uddannelsessøgende og afdelingens 360 graders feedback-facilitator, og der udarbejdes en skriftlig handleplan for opfølgning. Denne vil i så fald indgå i de efterfølgende samtaler med hovedvejlederen.

Tabellen nedenfor giver et overblik.

Definition af kompetenceniveau er adapteret fra Dreyfuss (Dreyfuss SE & Dreyfuss HL. Mind over Machine. New York, Free Press, Macmillian, 1986, pp. 16-51)

- Novice: har hørt, set eller læst om. For proceduren gælder det, at man som minimum skal have set proceduren udført.
- Begynder: genkender tilstande, husker retningslinjer. Kan håndtere simple situationer, behov for supervision ved mere komplekse situationer.
- Kompetent: arbejder oftest selvstændigt, klarer avanceret problemløsning. Deltager i professionelle netværk, kan lede teams. Enkelte mangler. Lejlighedsvis supervision.
- Kyndig: håndtere komplekse tilstande. Velovervejete. Underviser andre. Lejlighedsvis supervision/konferencebeslutninger.

Endokrinologiske kliniske kompetencer		Opnået erfaringsniveau										
	Arbejdsfunktion kompetenceopnåelse kompetencevurderingsmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år		
E1: T1DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E1 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
E3: Ernæringsrelaterede sygdomme	Redegøre for livsstilsfaktorer, betydning, komplikationer, medicinske og kirurgiske behandlingsmuligheder samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E3 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
E5: Calciummetaboliske sygdomme	Redegøre for udredning, behandling, tværfagligt samarbejde og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E5 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V
E6: Thyreoideasygdomme	Redegøre for diagnostik, behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E6 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V

E7: Hypofysesygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel Struktureret interview, i henhold til skema E7 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
E8: Binyresygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel Struktureret interview, i henhold til skema E8 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
E9: Gonadesygdomme	Redegøre for initial diagnostik, herunder differentialdiagnoser, samt opstille plan for behandling, kontrol og information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E9 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A	A	A	A	A	A	A	A	A X	A	A
E10: Leder, administrator, akademiker	Deltager aktivt i opgaver relateret til organisering og ressourceforbrug, retlige og etiske problemstillinger samt egen faglig udvikling, vejledning af læger under speciallægeuddannelse, afdelingens forskning og udvikling Leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator 360 graders feedback, i henhold til skema E 10a (vejlederskema) og E10b (skema til bedømmere) http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V

Intern medicinske kompetencer		Opnået erfaringsniveau										
	Arbejdsfunktion kompetenceopnåelse kompetencevurderingmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år		
FIM-2	Varetage god kommunikation 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
FIM-9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt. Bedømmelse af opgave og præsentation. Kompetencekort FIM9 Kompetencekort til brug ved stuegang FIM6,	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V

Novice
Begynder
Kompetent
Kyndig

Funktion for kompetenceopnåelse
A = Ambulatorium
S = Stuegang
V = Vagt

2.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Nedenfor er kort skitseret, hvilke konferencer uddannelseslægen forventes at deltage i, hvad uddannelseslægens rolle på konferencen er – og hvad uddannelseslægen kan forvente at lære af deltagelse i konferencen. (henviser i øvrigt til det uddannelsesmæssige årshjul)

	Indhold	Hyppighed	Deltagere	Læring
Morgenkonference i fælles akutafdelingen	Rapport fra afgående vagthold Fordeling af arbejdsopgaver	Alle dage	Læger der deltager i vagten	<ul style="list-style-type: none"> – Overlevering af patientansvar – Patientforløb – Organisation – Rapportering af patientforløb
Fælles morgenkonference for HoK og SDCA	Fordeling af arbejdsopgaver Undervisning ved afdelingens læger på skift	Alle hverdage	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Undervisning – Medicinsk ekspert – Akademiker
Teamkonference i forbindelse med stuegang eller ambulatoriet	Gennemgang af patientforløb	Alle hverdage	Læger, der er tilknyttede de forskellige teams, samt plejepersonale	<ul style="list-style-type: none"> – Patientforløb – Organisation – Samarbejde
Middagskonference for HoK og SDCA (holdes separat)	Supervision på kliniske problemstillinger	Alle hverdage	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Patientforløb – Overlevering af patientansvar – Organisation – Samarbejde
Eftermiddagskonference i fælles akutafdelingen (Vagtoverlevering)	Rapportering af tilsete og meldte akutte patienter. Overblik over opgaver i vagten	Alle hverdage	Afgående og tilgående læger i vagt	<ul style="list-style-type: none"> – Patientforløb – Overlevering af patientansvar – Organisation
Onsdagsundervisning	Ekstern underviser	Hver onsdag, hvor der ikke afholdes andre møder	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Medicinsk ekspert
Videnskabelige torsdagsmøder (afholdes separat i både HoK og SDCA)	Fremlæggelse af videnskabelige resultater/Journalclub	Hver torsdag, hvor der ikke afholdes andre møder (se nedenfor)	Alle læger og videnskabelige ansatte	<ul style="list-style-type: none"> – Akademiker
Fælles lægemøde	Vurdering af uddannelsen i afdelingen Information fra afdelingsledelsen	Sidste onsdag i måneden	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Organisator – Samarbejder – Professionel
Staff meeting		Første onsdag i måneden	Alle læger på Skejby Sygehus	<ul style="list-style-type: none"> – Medicinsk ekspert
Yngre lægemøde	Organisatoriske problemstillinger mm for YL	1. torsdag i hver måned	Alle yngre læger på HoK	<ul style="list-style-type: none"> – Ledelse – Organisation
Struktureret gruppeevaluering for HU-læger	Supervision /gennemgang af de forskellige endokrinologiske kliniske kompetencer	Torsdag 3 x årligt i januar, april og oktober	Alle HU-læger	<ul style="list-style-type: none"> – Medicinsk ekspert
Vejleder forum	Vurdering af uddannelseslægenes kompetencer og	Torsdag	Alle læger på HoK og SDCA	<ul style="list-style-type: none"> – Ledelse – Organisation

	progression under uddannelsesopholdet i afdelingen	4 x årligt i marts, juni, okt. og dec.		
Uddannelsesdage	Undervisning i endokrinologiske og lungemedicinske emner	Torsdag 2 gange årligt i maj og november	Alle yngre læger på HoK og lungemedicinsk afdeling	– Medicinsk ekspert
Simulationstræning	Simulationstræning i akutte medicinske tilstande	Torsdag eller onsdag 2 x årligt i marts og september	Yngre læger og plejepersonale på HoK	– Medicinsk ekspert

2.4.1 Undervisning

Se ovenstående (punkt 2.4) samt uddannelsesmæssigt årshjul.

2.4.2 Kursusdeltagelse

Se afsnit 1.4.2

2.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage/returdage

Der indgår ikke planlagte fokuserede ophold i HU-forløbet, men det har været kutyme, at man har uddannelsesdage på nuklearmedicinsk afdeling mhp information om de nuklearmedicinske metoder/undersøgelser, der anvendes indenfor endokrinologien samt i øjenafdelingen mhp. klinisk vurdering af patienter med graves orbitopati.

2.6 Forskning og udvikling

HoK og SDCA har en meget stor videnskabelig produktion indenfor endokrinologi og er førende både nationalt og internationalt. Der er mulighed for at kontakte afdelingens professorer og lektorer med henblik på vejledning omkring afdelingernes forskning.

Link til afdelingens hjemmeside omkring forskning på Aarhus Universitetshospital (<http://www.en.auh.dk/departments/department-of-endocrinology-and-internal-medicine/research/>)

2.7 Anbefalet litteratur

Da intern medicin og medicinsk endokrinologi forudsætter en stor grad af teoretisk viden, kan det anbefales, at uddannelseslægen læser op på relevante faglige emner og holder sig opdateret med de nationale behandlingsvejledninger (NBV), der ligger på de forskellige speciale-specifikke selskabers hjemmesider, se nedenstående links.

Dansk Endokrinologisk Selskab: <http://www.endocrinology.dk/>

Dansk Cardiologisk Selskab: <https://www.cardio.dk/>

Dansk Lungemedicinsk Selskab: <https://www.lungemedicin.dk/>

Dansk Selskab for Gastroenterologi og Hepatologi: <https://www.dsgh.dk/>

Dansk Selskab for Infektionsmedicin: <http://www.infmed.dk/>

Dansk Hæmatologisk Selskab: <https://www.hematology.dk/>

Dansk Selskab for Akutmedicin: <https://www.dasem.dk/>

Dansk Reumatologisk Selskab: <https://danskreumatologi.dk/>

3. Tredje ansættelse

Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Horsens, 12 måneder

[Medicinsk afdeling, Regionshospitalet i Horsens](#)

3.1 Præsentation af afdelingen

Se afsnit 1.1

3.1.1 Introduktion til afdelingen

Se afsnit 1.1.1

3.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen

se afsnit 1.1.2

3.1.3 Uddannelsesvejledning

Se afsnit 1.1.3

3.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse

På sidste år indgår HU-lægen som udgangspunkt i bagvagtslaget og varetager almindelige vagtfunktioner og en superviserende rolle. Endvidere lægges der op til, at HU-lægen varetager administrative funktioner såsom visitation til Hormon- og Stofskifteklivnikken, samt besvarelse af opkald til specialetelefonen.

3.2 Uddannelsesplanlægning

Se afsnit 1.2

3.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner

I det sidste og femte år af hoveduddannelsesforløbet indgår HU-lægen i bagvagtslaget også i nattevagt.

Se afsnit 1.2.1

3.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Nedenfor er skitseret det ideelle forløb for tilegnelse af de kompetencer, der skal opnås i dette element af uddannelsesforløbet, og hvilke arbejdsfunktioner der er grundlaget for læringen. En komplet oversigt over kompetencer, der skal opnås i hele speciallægeuddannelsen, findes i målbeskrivelsen. Numrene i tabellen henviser til kompetencenumrene i målbeskrivelsen.

Tabellen / figuren nedenfor giver et overblik.

Definition af kompetenceniveau er adapteret fra Dreyfuss (Dreyfuss SE & Dreyfuss HL. Mind over Machine. New York, Free Press, Macmillian, 1986, pp. 16-51)

- Novice: har hørt, set eller læst om. For proceduren gælder det, at man som minimum skal have set proceduren udført.
- Begynder: genkender tilstande, husker retningslinjer. Kan håndtere simple situationer, behov for supervision ved mere komplekse situationer.
- Kompetent: arbejder oftest selvstændigt, klarer avanceret problemløsning. Deltager i professionelle netværk, kan lede teams. Enkelte mangler. Lejlighedsvis supervision.
- Kyndig: håndtere komplekse tilstande. Velovervejet. Underviser andre. Lejlighedsvis supervision/konferencebeslutninger.

Endokrinologiske kliniske kompetencer – 3. delansættelse		Opnået erfaringsniveau									
	Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingsmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år	
E2: T2DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T2DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme. Mdr. 10- 12. 14 samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E2 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X
E4: Osteoporose	Gennemføre visitation samt redegøre for udredning, behandling samt inklusiv information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E4 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X
E11: Professionel	Viser evne til vurdering af egen kunnen og behov for yderligere læring, viser evne til at kunne erhverve medicinske ekspertkompetencer, viser evne til sprogligt, kulturelt og personligt at udvise professionel lægelig adfærd. Professionel, leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X

Samlet porteføljevurdering, i henhold til skema E 11 (udfærdiges efter hvert uddannelsesophold) http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer											
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Intern medicinske kompetencer – 3. delansættelse		Opnået erfaringsniveau										
	Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år		
FIM-3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X
FIM-4	Agere professionelt 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X
FIM-5	Lede og organisere 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X

Novice
Begynder
Kompetent
Kyndig

Funktion for kompetenceopnåelse
A = Ambulatorium
S = Stuegang
V = Vagt

3.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Se afsnit 1.4

3.4.1 Undervisning

Se afsnit 1.4.1

3.4.2 Kursusdeltagelse

Se afsnit 1.4.2

3.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / retur dage

Se afsnit 1.5

3.6 Forskning og udvikling

Se afsnit 1.6

3.7 Anbefalet litteratur

Se afsnit 1.7

4. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Der henvises til nedenstående link for information om evaluering af den lægelige videre uddannelse:

<https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

5. Nyttige links

Link til afdeling:	Medicinsk Afdeling - Regionshospitalet Horsens (regionshospitalet-horsens.dk) Steno Diabetes Center Aarhus - Aarhus Universitetshospital (auh.dk)
Specialeselskabets hjemmeside:	Dansk Endokrinologisk Selskab (endocrinology.dk)
Specialets postgraduat kliniske lektor:	https://clin.medarbejdere.au.dk/postgraduatekliniskelektorer/
Videreuddannelsesregion Nord:	www.videreuddannelsen-nord.dk
Sundhedsstyrelsen:	www.sst.dk
Styrelsen for patientsikkerhed:	www.stps.dk
Lægeforeningens karriererådgivning:	https://laeger.dk/raad-og-stoette/karriereraadgivning-og-vaerktoejer-for-laeger/karrierevaerket-refleksion-og-dialog/
Karriereværket:	https://laeger.dk/media/brslsubd/karrierevaerket_2014.pdf